

Dades dels resultats de la primera avaluació del curs 1999-2000 dels tercers d'ESO als instituts de l'illa de Mallorca.

Estudi realitzat per un professor amb molts d'anys d'experiència com a orientador, a un IES de Mallorca. Les dades d'aquest estudi poden servir per

iniciar el debat sobre el tema del rendiment escolar; tema que tractarem de manera més extensa en un proper PIS-SARRA.

O Les opinions expressades en aquest article són absolutament particulars i d'elles només nosaltres en som responsables. Acceptam, això sí, que són producte d'un innegable desencís, després de set cursos d'aplicació (infructuosa en el vessant acadèmic a la vista dels resultats), del model LOGSE, que tant hem defensat. A més, feim constar des de l'inici que en cap cas volem fer una crítica als companys i companyes del claustre de l'institut on treballem, la feina i esforç d'adaptació dels quals a la realitat del nostre centre és encomiable. Responsables d'aquesta situació ho som tots, professorat, Administració, alumnes i famílies incloses. El desconcert és compartit. El que segueix, doncs, és una reflexió personal sobre unes dades que pretenen ser objectives en la mesura que poden ser-ho les "notes" que entregam als alumnes en els butlletins en cada avaluació. Obviament, no poden oferir-se solucions absolutes a les qüestions que es plantegen aquí. Si se'n poguessin aplicar, l'article seria debades.

...comprovarem esverats que, d'any en any, els nostres alumnes de tercer d'ESO obtenien pitjors resultats en les avaluacions inicials...

1. En un dels nostres exercicis de reflexió pedagògica dilatant desenvolupat l'any passat, comprovarem esverats que, d'any en any, els nostres alumnes de tercer d'ESO obtenien pitjors resultats en les avaluacions inicials. Augmentava el nombre d'alumnes que "suspendien" l'avaluació (que no assolien un nivell de suficiència, o que no eren avaluats positivament pels seus professors: ja ens entenem). També comprovarem que, cada final de curs, decreixia el nombre d'alumnes que promocionaven de tercer a quart d'ESO amb un màxim de dues matèries avaluades negativament. El problema, comunicat i discutit a la Comissió Pedagògica, no ha minvat enguany de forma significativa; més aviat ha confirmat la tendència. El quadre següent (Taula 1) mostra les dades que provocaren el nostre esverament; la tendència de la primera colum-

na és creixent (excepte el curs 1999-2000); la de la segona és decreixent (amb oscil·lacions el curs 1994-1995 i el curs 1998-1999); els resultats acadèmics, però, sembla que van de cada curs pitjor, quan la raó i el sentit comú -i la il·lusions permetia suposar que, de cada curs, els professors anirien adaptant la metodologia al seu alumnat i anirien millorant la seva pràctica docent (veure Taula 1).

No tenim coneixements suficients d'estadística per fer una valoració completa d'aquestes dades -o no tenim ganes de fer-la: potser és l'Administració competent qui ha de fer-la; però, el que mostren és inquietant. Passa el mateix a altres instituts de l'illa? Passa el mateix en altres instituts de l'Estat?

2. En el curs present, i sempre observant els tercers d'ESO, la primera avaluació ens ha donat resultats aporionables, tot i haver fet a

Taula 1¹

Cursos	% d'alumnes de tercer d'ESO amb 4 ó més matèries suspeses en l'avaluació inicial	% d'alumnes que promocionen de tercer a quart d'ESO amb màxim de 2 matèries suspeses
93-94	44	40
94-95	46	60
95-96	50	50
96-97	61	38
97-98	63	31
98-99	69	38
99-2000	62	? ¹

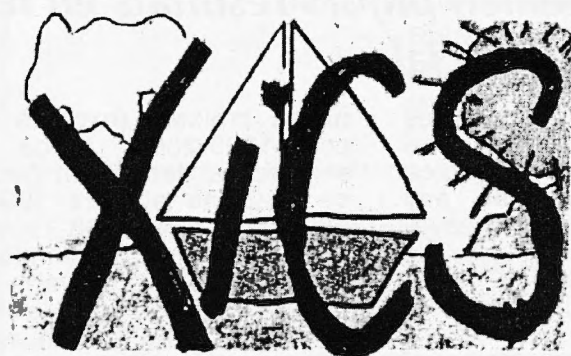
finals d'octubre la pertinent avaluació inicial per tal de conèixer la competència curricular dels nostres alumnes i procedir -se suposa- a les modificacions metodològiques considerades oportunes pels diferents departaments. Cal dir tot d'una que en els nostres tercers d'ESO tenim en el present curs -i sempre- un 30% d'alumnes repetidors amb gairebé la totalitat de matèries avaluades negativament, pels quals malauradament no

podem fer, des de la nostra experiència professional, de cap manera un pronòstic favorable de recuperació acadèmica²: o deixaran l'institut amb un certificat perquè tendran setze anys i preferiran incorporar-se al món laboral, o promocionaran a quart amb una carretada de matèries avaluades negativament.

En tot cas, i això és cert, a l'institut es troben bé, se socialitzen malgrat tot, encara que segurament la

seva frustració augmenta en la mateixa mesura que es devalua la seva autoestima, i "esperen" -com ho esperen els professors, el malestar dels quals també augmenta en la mateixa mesura que minva la pròpia autoestima professional- l'assoliment de la data d'alliberament: el dia que fan els setze anys. Però, d'això en parlarem en una altra ocasió.

3. Tornem a les dades de nou: en la primera avaluació, desembre del 1999, un 58% dels nostres alumnes de tercer d'ESO "suspèn" 5 ó més matèries, i un 37 % en "suspèn" 8 ó més. Les dades tornen a ser esgarriadores. Publicar-les és potser un exercici de catarsi, o un clam en demanda d'auxili... Immediatament vàrem sol·licitar d'altres companys i companyes orientadors que ens trametessin les

MODA INFANTIL
COLORS I QUALITAT

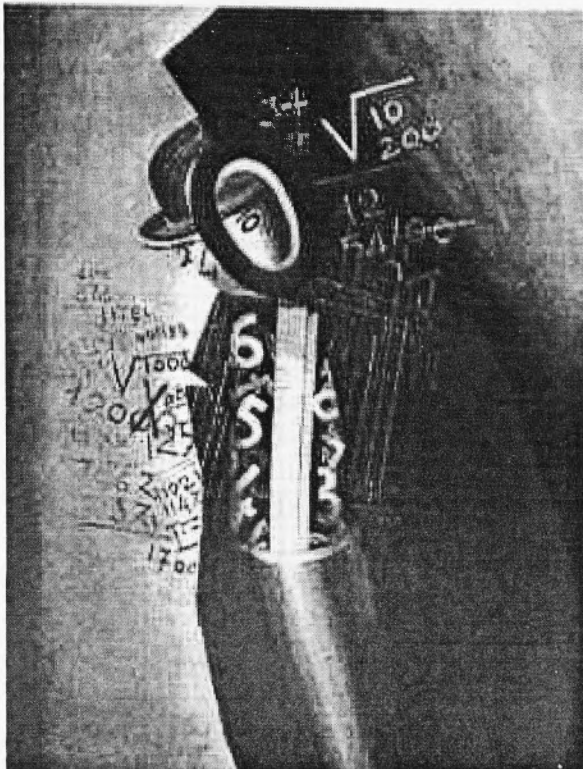
BERENGUER DE ST. JOAN, 4
TEL. 971 72 53 41
07012 PALMA DE MALLORCA

**Casa
Domar
Flores**
**ARTICLES
PER A ARTISTES**

PAPERS PINTATS
PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77
Tel. 971 72 14 83
07002 Palma de Mallorca

La Machine à Calculer (P. Colin) 1927

notes de la primera avaluació dels tercers d'ESO dels respectius instituts: volíem saber què feiem i què feien,

més de les classes". La nostra resposta fou immediata: les dades no estan alterades, les dades mostren una

les males dades pròpies? Un centre ha considerat que "no era oportú" donar publicitat a aquestes dades, i no els ha aportat. Alguns centres, pocs, no han contestat. Alguns IES varen fer-ho per correu: no els plaïa passar per fax un document tan comprometedor? D'un altre rebrem la següent nota d'avertiment: "Les nostres dades estan un poc alterades: tenim un 14% d'alumnes que són absentistes, falten en un 50% o

deram suficientment significatives (de 39 IES de Mallorca, han donat dades, i els ho agraïm molt cordialment, 24 centres). Naturalment, no esmentarem noms i mantindrem un discret silenci sobre les dades, excepció feta del que aquí publicam (cada institut té un nombre arbitrari, sempre el mateix, això sí). No ens interessa fer un llistat d'instituts, ni comparar resultats -comparar realitats heterogènies no és oportú: però, és tot tan heterogeni, en realitat?-, sinó fer constar que, amb el gran nombre d'alumnes que no obtenen avaluació positiva (Déu meu, quant eufemisme!) de les matèries triades -les considerades tradicionalment essencials: això sabem que és discutible; doncs, que es discuteixi- i amb la disparitat evident entre els vint-i-quatre centres estudiats, la situació és molt dispersa, a poca distància de ser gairebé caòtica.

Les mitjanes que resumeixen les taules donen al nostre parer un toc d'alerta: en general, la meitat dels nostres alumnes de tercer d'ESO suspenden les llengües catalana i castellana, les matemàtiques (quasi un 60%!), les ciències naturals o les ciències socials

4. Les mitjanes

que resumeixen les taules donen al nostre parer un toc d'alerta: en general, la meitat dels nostres alumnes de tercer d'ESO suspenden les llengües catalana i castellana, les matemàtiques (quasi un 60%), les ciències

o per ventura només poder aferrar-nos neciament al conegut "mal de molts conhort de bísties".

Han respost 24 centres. Alguns més han volgut que parlem amb cap d'estudis o amb directors, abans de passar-nos la informació: per què? Temor a mostrar

realitat, de la qual, és cert, caldria fer una anàlisi molt més acurada. Qui ha de fer-la? La fa?

Com que allò que nosaltres fèiem era un sondeig i no una investigació científica, hem construït les taules següents amb les dades que teníem a l'abast, que consi-

deram suficientment significatives (de 39 IES de Mallorca, han donat dades, i els ho agraïm molt cordialment, 24 centres). Naturalment, no esmentarem noms i mantindrem un discret silenci sobre les dades, excepció feta del que aquí publicam (cada institut té un nombre arbitrari, sempre el mateix, això sí). No ens interessa fer un llistat d'instituts, ni comparar resultats -comparar realitats heterogènies no és oportú: però, és tot tan heterogeni, en realitat?-, sinó fer constar que, amb el gran nombre d'alumnes que no obtenen avaluació positiva (Déu meu, quant eufemisme!) de les matèries triades -les considerades tradicionalment essencials: això sabem que és discutible; doncs, que es discuteixi- i amb la disparitat evident entre els vint-i-quatre centres estudiats, la situació és molt dispersa, a poca distància de ser gairebé caòtica.

Taula 2

Percentatges d'alumnes de tercer d'ESO de 20 instituts amb 0, 5 ó més, i 8 ó més matèries avaluades negativament en la primera avaluació del curs 1999-2000 (excepte quatre instituts)³.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	22	23	24	mitjan
0 matèries sus.	32	19	20	18	18	21	29	14	14	9	27	23	20	26	21	13	8	13	8	5	18
5 ó més sus.	34	48	51	57	37	42	36	58	50	59	45	50	45	49	48	47	69	76	54	-	48
8 ó més sus.	16	22	32	34	17	24	18	37	26	29	22	33	24	45	16	-	47	55	17	-	29

Taula 3.
Percentatge d'alumnes suspesos de Matemàtiques de tercer d'ESO en la primera avaluació del curs 1999-2000. Mitjana de tots els instituts: 58%.⁴

INSTITUTS	%INSUF
22	77
10	71
17	69
13	69
2	67
16	67
8	65
18	65
9	63
11	61
7	60
12	59
3	58
23	57
19	57
14	57
20	56
15	55
1	55
6	52
24	48
4	46
5	42
21	27

satisfaccions que prevèiem i que, aïl, auguràrem com a enfibreïts. Això, repetim, no funciona com esperàvem. És curiós veure com gairebé sempre qui en manté la defensa, i d'una manera de cada pic més enrocada, és qualcú que fa temps que no exerceix la docència directa en un IES. Per què serà? El cert és que cal fer qualche cosa. I no aferrar-nos a prejudicis.

Per què no funciona? No ho sabem. Hipòtesis se'n poden fer moltes: el professorat no ha canviat la metodologia (tot el professorat, però?), el professorat està obsolet i/o cremat (tot el professorat?, per què, si és així?), els currículums no són els adequats (qui gosa-rà a variar-los), els alumnes no estudien (en què passen el temps?), ni tenen hàbits d'estudi (què fan a primària?), els alumnes amb dèficits de lectoescriptura augmenten a ritme geomètric (per què no es posen mesures de correcció i de suport als cursos inferiors?), les famílies estan desestructu-

Vet aquí, doncs, les dades (Taules 2,3 a 7). Les explicacions sobren. El que palesen és clar. Ja no es tracta tant de lamentar-ho com de reflexionar i d'actuar de bon de veres, repetim: actuar

Taula 4
Percentatge d'alumnes suspesos de Llengua catalana de tercer d'ESO en la primera avaluació del curs 1999-2000. Mitjana de tots els instituts: 52%.⁵

INSTITUTS	% INSUF
17	77
16	66
18	65
8	64
22	64
19	64
4	63
10	62
23	59
12	57
14	56
9	56
2	56
13	54
3	53
20	48
5	44
7	44
6	43
15	37
11	36
21	33
1	33
24	25

Taula 5
Percentatge d'alumnes suspesos de Llengua castellana de tercer d'ESO en la primera avaluació del curs 1999-2000. Mitjana de tots els instituts: 53%.⁶

INSTITUTS	%INSUF
22	77
17	68
2	64
19	64
24	63
18	63
23	62
10	58
15	56
9	55
4	54
13	53
3	53
8	53
14	52
11	48
20	48
16	45
12	43
21	42
6	41
5	41
1	40
7	30

rades i no donen suport suficient als alumnes/fills (què podem fer-hi els docents?), la inspecció educativa no fa el que hauria de fer, ni els orientadors, ni...; en fi, que cadascú hi posi les seves. Nosaltres, com orientadors, estam desbordats de feina - o potser aquí hauria de posar el pronom en primera persona del singular: jo estic desbordat, quasi al punt de la indefensió apresada (facis el que facis, els resultats no varien?)-. El professorat -ja amb poques excepcions- està frustrat i enervat, i la frustració i l'enervament són contagiosos. Tothom vol llevar-se del damunt els problemes (augmenten les expulsions i els expedients disciplinaris, tanmateix mesures inútils, que no esmenen conductes, sinó que les reforcen en molts de casos). L'ambient es nota tibant. Qualcú es frega les mans amb un som-

Taula 6

Percentatge d'alumnes suspesos de Ciències Naturals de tercer d'ESO en la primera avaluació del curs 1999-2000. Mitjana de tots els instituts: 50%.⁷

INSTITUTS	% INSUF
22	82
17	73
10	67
19	63
16	58
12	58
8	58
13	57
6	57
18	55
9	53
23	50
2	49
21	48
24	47
4	46
1	41
20	39
3	39
5	39
14	37
11	31
7	31
15	29

riure sardònic: "Jo ja ho deia", pensa. Qualcú veu com la seva escola concertada s'omple d'alumnes... Què està passant? Qui vetlla la situació? Què es pensa fer?

5. Vet aquí, doncs, les dades (Taules 2 a 7). Les explicacions sobren. El que palesen és clar. Ja no es tracta tant de lamentar-ho com de reflexionar i d'actuar de bon de veres -repetim: actuar. Com més va, pitjor. Qualcú pot tenir, això sí, la lícita perspicàcia de denunciar que els resultats d'una primera avaluació no signifiquen res, i que nosaltres usam les dades amb intencions ocultes (desprestigiari un model educatiu, per exemple): s'equivoca... La nostra experiència dels cursos passats ens fa creure que uns tan mals resultats en una primera avaluació no són més que una prefiguració dels que a la llarga arri-

Taula 7

Percentatge d'alumnes suspesos de Ciències socials de tercer d'ESO en la primera avaluació del curs 1999-2000. Mitjana de tots els instituts: 50%.⁸

INSTITUTS	% INSUF
22	78
10	77
23	64
20	61
13	61
15	61
18	60
3	57
17	56
24	55
6	55
12	51
2	51
4	50
8	50
14	49
11	47
5	42
9	39
19	39
7	37
21	26
1	15
16	12

ben a produir-se a l'acabament del curs (sense comptar les decepcions que els alumnes i professors experimenten a mesura que el temps passa).

Per favor, els caps pensants que pensin ja. I que actuïn, o que ens deixin actuar (per què no deixar que els alumnes menors de setze anys s'incorporin a programes d'iniciació professional als mateixos instituts?, per què no reduir el nombre de matèries?, per què no iniciar programes d'iniciació professional el gener?, per què no reduir el nombre d'hores lectives dels tutors? per què...?). Perllongar aquesta situació amb pedaçades sostingudes amb elucubracions teòriques i de gabinet no resoldrà res. I ho diu qui és especialment amant de la teoria i creu fermament en el treball dels gabinets.

1.- Sis mesos després, en acabar el curs, hom ha d'escriure aquí un 36%, dada que malauradament no se surt en termes generals del que comentam. Nota del 26 de juny del 2000.

2.- Acaba el curs 1999-2000, i el juny del 2000 tenim al nostre institut el 36 % d'alumnes de tercer d'ESO amb 5 ó més matèries suspeses (perdó: avaluades negativament), i el 32% amb 8 ó més matèries suspeses. Però, a aquestes dades cal afegir un 17% de baixes produïdes durant el curs. En total, doncs, un 49% (!!!) d'alumnes o són baixes o tenen gairebé tot el curs suspès. És això sostenible pedagògicament? Francament: no. No sabem el que ha passat als altres instituts dels que hem presentat dades de la primera avaluació, però convidam la gent a reflexionar-hi.

3.- Juny del 2000, avaluació final: en l'institut que fa de referència en el present article hi ha un 20% d'alumnes de tercer d'ESO que tenen totes les matèries avaluades positivament; un 36% d'alumnes que en tenen 5 ó més avaluades negativament; i el 32% que en tenen 8 ó més avaluades negativament. A això cal afegir un 17% de baixes.

4.- Juny del 2000, avaluació final: alumnes suspesos d'aquesta matèria a l'institut que fa de referència en el present article: 57%

5.- Juny del 2000, avaluació final: alumnes que tenen suspesa aquesta matèria en l'institut que fa de referència en el present article: 57%.

6.- Juny del 2000, avaluació final: alumnes que tenen suspesa aquesta matèria en l'institut que fa de referència en el present article: 46%.

7.- Juny del 2000, avaluació final: alumnes que tenen suspesa aquesta matèria en l'institut que fa de referència en el present article: 61%.

8.- Juny del 2000, avaluació final: alumnes que tenen suspesa aquesta matèria en l'institut que fa de referència en el present article: 49%.